

Sygn. akt III CZ 124/04

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lutego 2005 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Henryk Pietrkowski (przewodniczący)

SSN Bronisław Czech (sprawozdawca)

SSN Elżbieta Skowrońska-Bocian

w sprawie z powództwa M. P.

przeciwko H. P.

o rozwód, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 23 lutego 2005 r., zażalenia pozwanej na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 1 września 2004 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 30 czerwca 2003 r. rozwiązał przez rozwód z winy obu stron małżeństwo M. P. i H. P. oraz zamieścił w wyroku dalsze rozstrzygnięcie.

Pozwana wniosła o zwolnienie od opłaty sądowej od apelacji.

Sąd Okręgowy postanowieniem z dnia 30 grudnia 2003 r. zwolnił pozwaną od opłaty od apelacji.

Sąd Apelacyjny wyrokiem z dnia 1 kwietnia 2004 r. oddalił apelację pozwanej.

Odpis tego wyroku wraz z uzasadnieniem doręczony został pozwanej 2 lipca 2004 r., a następnie uwzględniając wniosek pozwanej z dnia 16 czerwca 2004 r.,

Sąd Apelacyjny postanowieniem z dnia 1 lipca 2004 r., ustanowił dla niej adwokata z urzędu. Adwokat ten wniósł kasację w dniu w dniu 30 lipca 2004 r.

Przewodniczący, zarządzeniem z dnia 2 sierpnia 2004 r., doręczonym pełnomocnikowi pozwanej 9 sierpnia 2004 r., wezwał do usunięcia braków kasacji przez złożenie opłaty sądowej w terminie tygodniowym w kwocie 600 zł. Pełnomocnik ten pismem z dnia 16 sierpnia 2004 r. „uprzejmie poinformował” Sąd, że pozwana „została zwolniona od kosztów, co skutkuje m. innymi wyznaczeniem dla niej pełnomocnika z urzędu”.

Postanowieniem z dnia 1 września 2004 r. Sąd Apelacyjny odrzucił kasację jako nieopłaconą w terminie i podkreślił, że pozwana była zwolniona jedynie od opłaty od apelacji. Opłata od kasacji została uiszczona w dniu 13 września 2004 r.

Pełnomocnik pozwanej, na postanowienie to wniósł „zażalenie wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do złożenia opłaty od kasacji”; domaga się uchylecia zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kodeks postępowania cywilnego nie dopuszcza możliwości łączenia zażalenia na postanowienie odrzucające środek odwoławczy, z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego wniesienia, ani tym bardziej możliwości traktowania zażalenia, na wypadek jego nieuwzględnienia, jako wniosku w trybie art. 168 k.p.c. (tak również SN w niepublikowanych postanowieniach z dnia 11 sierpnia 1999 r., I CKN 386/99 i z dnia 19 października 2001 r., I CZ 116/01). Różne są bowiem cele obu tych instytucji prawnych, a ich przesłanki wzajemnie się wykluczają. Stanowiący podstawę zażalenia na postanowienie o odrzuceniu środka odwoławczego zarzut strony, iż sąd błędnie uznał, że nie dokonała ona czynności wniesienia środka w terminie, opiera się na twierdzeniu, że termin ten został zachowany. Przywrócenie terminu ma natomiast na celu usunięcie ujemnych następstw procesowych wynikłych na skutek niekwestionowanego przez stronę uchybienia terminu procesowego do dokonania czynności zaskarżenia orzeczenia, w sytuacji gdy nie ponosi ona winy w uchybieniu terminu (postanowienie SN z dnia 26 kwietnia 2002, III CZ 50/02, nie publ.).

Zażalenie na postanowienie o odrzuceniu spóźnionego środka odwoławczego i wnioski o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej bezskutecznej z powodu jego uchybienia wzajemnie się wyłączają. Wybór jednej z tych dróg należy do zakresu dyspozycji strony, bez względu na racjonalność dokonanego przez nią wyboru (postanowienie SN z dnia 15 kwietnia 1997 r., II CZ 40/97, nie publ.).

Gdy strona twierdzi, że nie uchybiła terminowi do wniesienia środka prawnego i zaskarża postanowienie odrzucające ten środek - to termin przewidziany w art. 169 § 1 k.p.c. biegnie dla niej dopiero od chwili doręczenia postanowienia sądu drugiej instancji oddalającego zażalenie, wydanego na posiedzeniu niejawnym, to wówczas dopiero dowiedziała się o uchybieniu terminowi (zob. orzeczenia SN: z dnia 15 czerwca 1957 r., 2 CZ 123/57, NP 1958 nr 3 s. 116, OSP 1959, nr 3, poz. 71, z dnia 14 kwietnia 1966 r. II CR 34/66, nie publ.; z dnia 6 sierpnia 1986 r., II CZ 87/86, OSNCP 1987, nr 11, poz. 178; z dnia 13 lutego 1987 r., III CZP 4/87, OSNCP 1988, nr 2-3, poz. 35; z dnia 2 września 1993 r., II CRN 83/93, nie publ.).

Skarżąca nie kwestionuje w zażaleniu, że uchybiła terminowi do uiszczenia opłaty od kasacji. Okoliczność ta wynika także z przytoczonych wyżej dat. Sąd Apelacyjny trafnie odrzucił przeto kasację. Zażalenie podlega zatem oddaleniu (art. 385 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c. w zw. z art. 393¹⁸, 393¹⁹ i 397 § 2 k.p.c. w brzmieniu sprzed dnia 6 lutego 2005 r.).

Zauważyć również trzeba, że jeżeli w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu kasacji zgłoszony został wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia kasacji, to sąd powinien najpierw rozpoznać ten wniosek (postanowienie SN z dnia 25 czerwca 1997 r., III CZ 26/97, nie publ.).